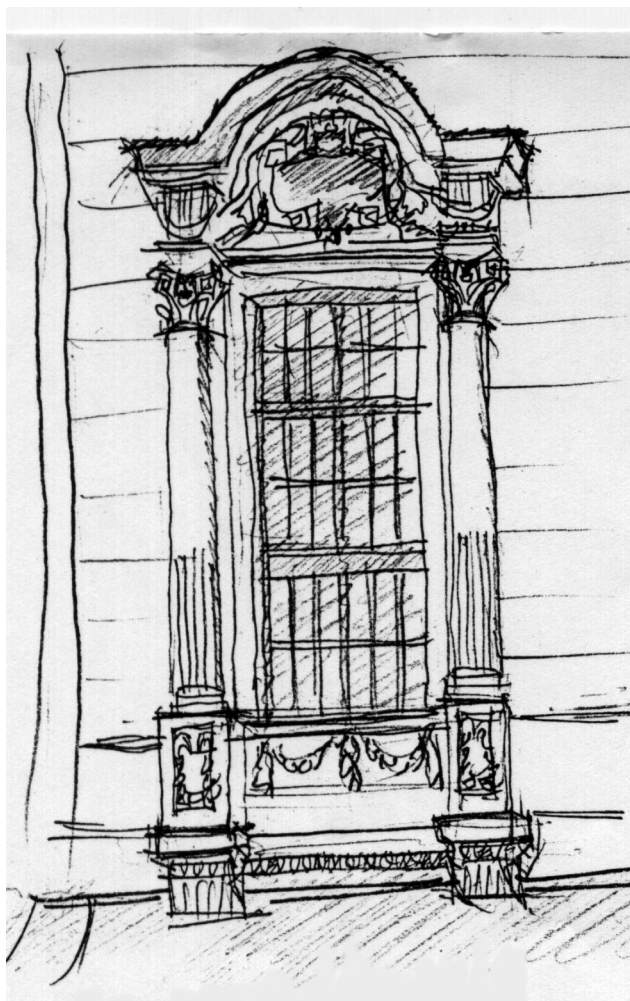




ČVUT fakulta architektury
Seminární práce z předmětu Interiér, výstavnictví, design IV – Multimediální tvorba
vypracoval: Matěj Páral, 10. semestr

Městské divadlo v Ústí nad Labem

úvod

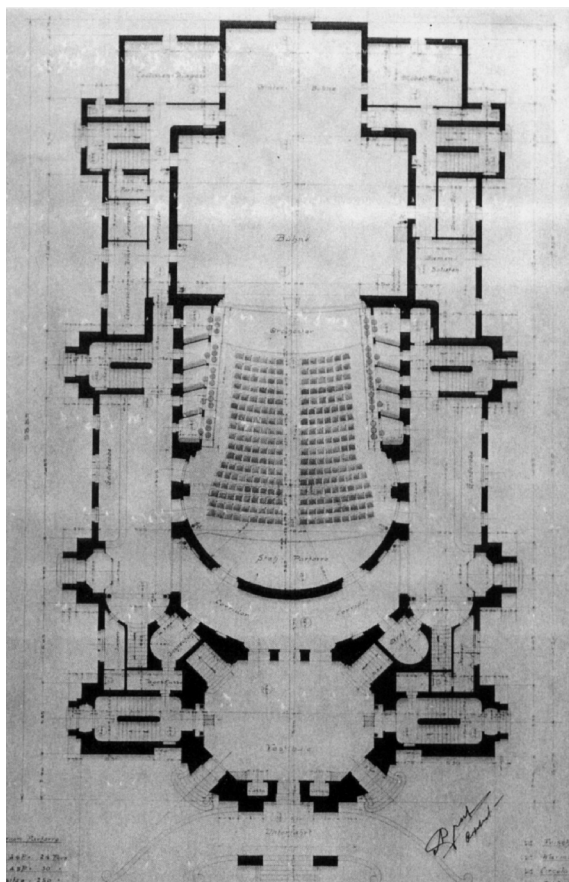
Protože je již vytvořeno čtivé pojednání o dějinách ústeckého divadla (podrobněji v Dějinách města Ústí nad Labem a skoro totožně v publikaci Ústecké divadlo 1909-1992 – viz příloha III), pokusil bych se v této práci spíše o sestavení stručného heslovitého přehledu. Přínosem této práce by mělo být spíše srovnání realizovaného objektu divadla s jeho konkurenčním návrhem, vzešlým též z tehdejší soutěže, který však obdržel pouze třetí cenu. Jeho dokumentaci jsem objevil ve vídeňském časopise Der Architekt z roku 1907. Pomocí či urychlením v případných dalších průzkumech tématu by se mohly stát překlady dvou v němčině napsaných článků (průvodního textu z časopisu Der Architekt a pojednání o divadle ze stavebně uměleckého hlediska ze slavnostního spisu 25 Jahre Stadtheater Aussig), které jsem též umístil do přílohy.

stručná historie

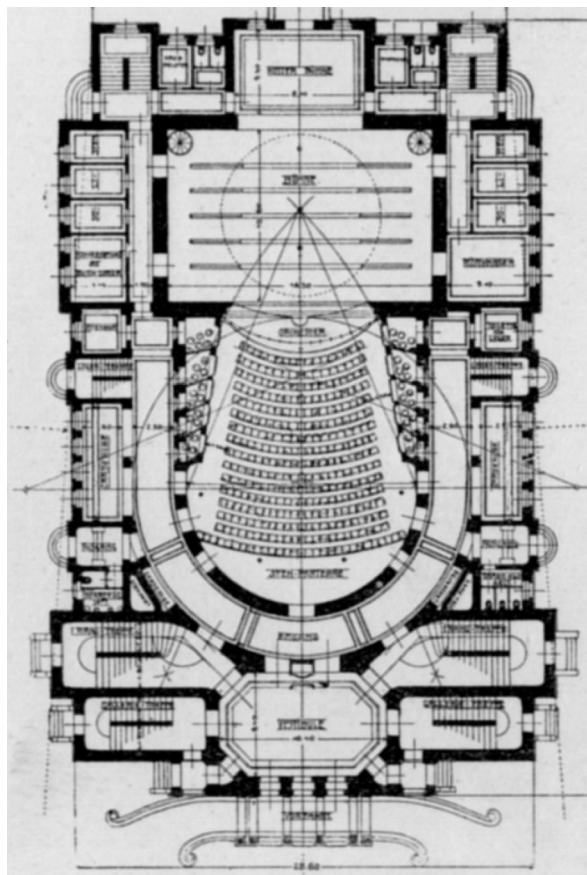
- 1899 město vyhrazuje pozemek pro stavbu divadla (z původních více variant vybráno místo již dříve zasypaného rybníčku mezi hlavní poštou a školou), dochází k založení divadelního výboru
- 1903 změna výboru na Spolek pro výstavbu divadla (jeho náplní bylo zejména zajistit financování stavby)
- 1906 městské zastupitelstvo se sjednotilo na velikosti divadla pro 700-800 osob a vypisuje veřejnou soutěž, sešlo se celkem 42 návrhů, vybrán neobarokní projekt Alexandra Grafa (který navrhoval mimo jiné též divadla v Moravské Ostravě, Znojmě, Badenu u Vídně a ve Vídni), příklon k baroknímu výrazu je vysvětlován loajalitou města k monarchii
- 1908 započeti stavby, nešetřilo se (náklady cca 1 milion rakouských korun), stavělo se velmi rychle
- 1909 slavnostní otevření divadla
- 1934 z popudu 25. výročí vystavení divadla dochází k stavebním úpravám, které se týkají asi spíše technického vybavení ale jinak se přísně drží původního výrazu budovy (je to především zavedení modernější osvětlovací techniky a dálkového vytápění, což značně zvyšuje požární bezpečnost, dále pak podomního a státního telefonu, rozvodu hodin a hlášení požáru, zařízení pro přísun vody a čerstvého vzduchu), v kolegiu které rozhodovalo o ceně stavby jsou uvedeni:
městský rada C. Rehatschek - soukromý inženýr a C. Götze – městský vrchní inženýr z Ústí n. L.
M. v. Loos - soukromý architekt a A. Siegmund – soukromý inženýr z Teplic
F. Schachner - c. k. stavební rada a Jul. Deininger - c. k. vrchní stavební rada z Vídně
D. March – tajemník, stavební rada z Berlína
- 1967 začátek pět let trvající renovace podle projektu ing. arch. Miroslava Maxy a ing. arch. Arnošta Bergra (výměna sedadel, položení mramoru v kuloárech, vybudování osvětlovací kabiny včetně osazení paměťového ovládacího pultu Strand-Electric, přístavba administrativní části, restaurování všech maleb a dekorativních prvků a obnova fasády), která probíhala za plného provozu divadla
- 1986 po čtrnácti letech dochází zejména kvůli havarijnímu stavu technického vybavení budovy (voda, elektro, vytápění ...) k započeti nové rekonstrukce (tentokrát je provoz divadla z budovy vymístěn a probíhá v náhradních prostorách Kulturního domu), autorem projektu se stal v KPÚ, atelieru ing. arch. Rudolfa Bergra, ing. arch. Milan Krejčík (dále ing. Vlastimil Brabec-elektro, Ing. Karel Schovanec – divadelní technika a arch. Ladislav Špás – vnitřní vybavení), asi největší změnou v interiéru je nová malba na železné oponě od Petra Menše, Krejčík navrhuje též tzv. „novou scénu“ (jejíž část (zkušebna baletu a sboru opery a televizní studio) dnes stojí v místech bývalé pošty, do hlavní ulice obrácena zadní stranou
- 1993 po dalších průtazích rekonstrukce konečně dokončena, slavnostní znovuotevření

rozdílnosti v pojetí divadla podle Alexandra Grafa a Friedricha Kicka

Realizovaný neobarokní Grafův projekt a Kickova „moderní“ varianta se půdorysně příliš neliší. Rozdíly jsou pouze v umístění schodišť a ve velikosti vstupního vestibulu. Základní problém, tedy vystavět velké divadlo (pro 800 – 900 lidí) a to na stísněném pozemku, řeší oba z hlediska dispozice obdobně.



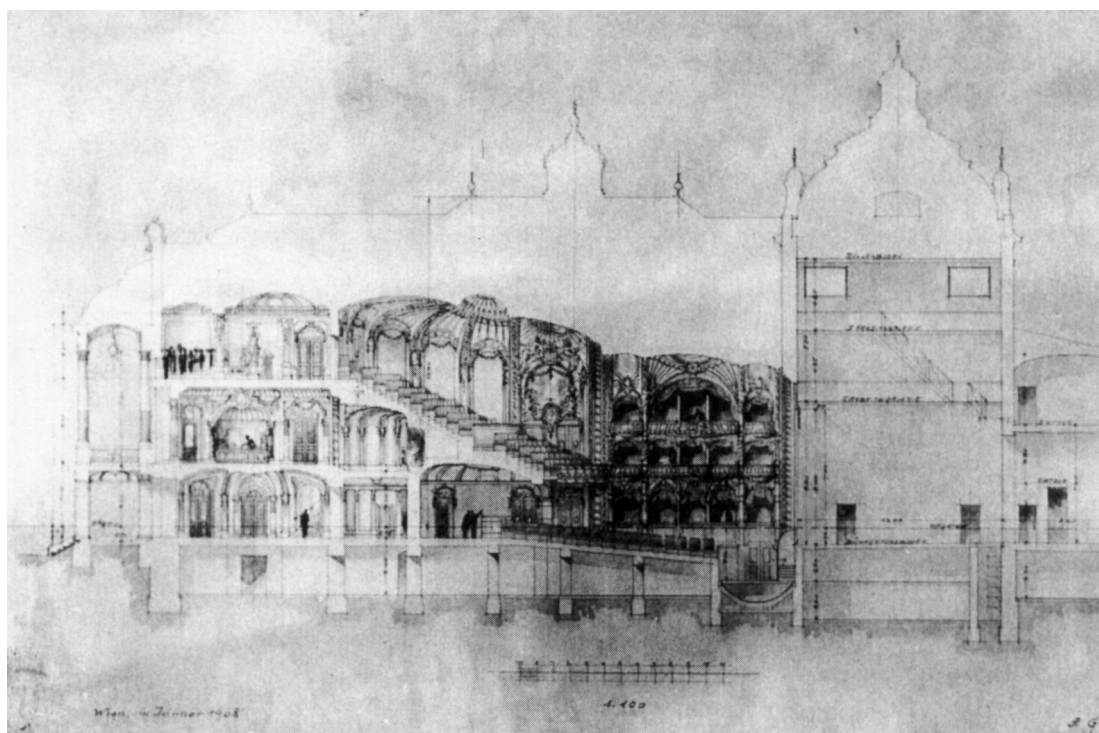
realizovaný návrh Alexandra Grafa



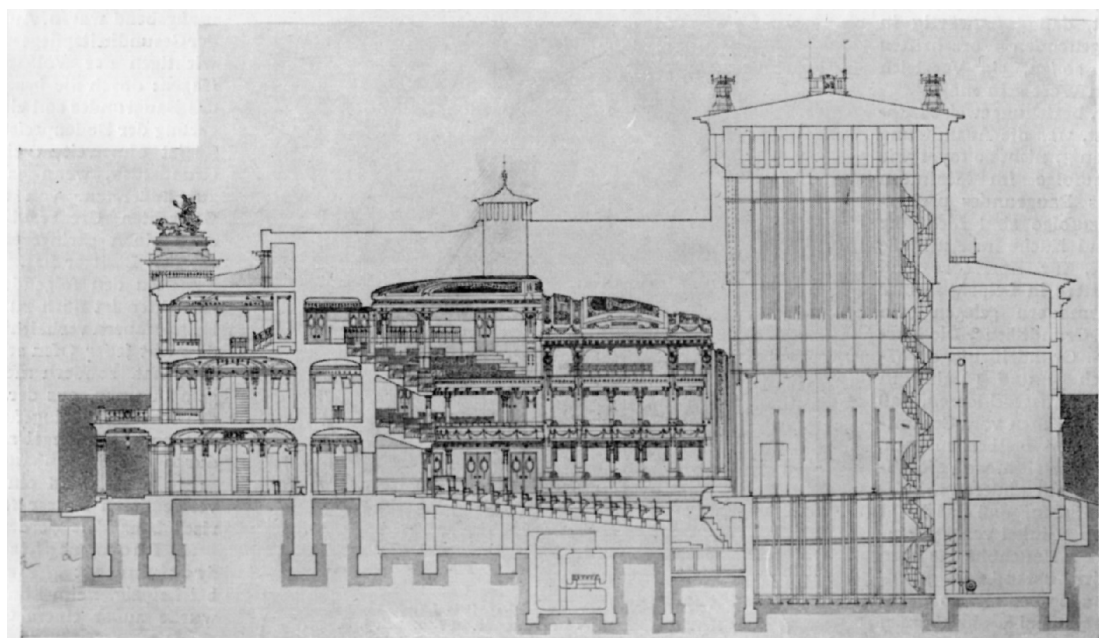
varianta podle Friedricha Kicka

Jinak je tomu ale v celkovém výrazu stavby. Graf se snaží vyrovnat s okolní poměrně vysokou zástavbou (pošta, škola) a pokouší se dominovat prostoru zejména průčelní fasádou. Zdvihá proto z hlediska funkčnosti snad až zbytečně vysoko krov střechy, aby udržel masivnost hmoty divadla. To je zvlášť patrné na srovnávacím obrázku podélných řezů.

Kick jde na to rafinovanějším způsobem, který podrobně rozebírá ve své obhajobě (příloha I). Tvrdí, že by bylo chybou, chtít prostoru dominovat hmotou průčelí. Proto se obrací do Goethovy (dnes Masarykovy) ulice intimnějším způsobem. Celková hmota je nižší a spíše široká, geometrickou jednoduchostí se oprošťuje od pitoresknosti. Stavba však nepostrádá dominantu. Je to dominantu přirozená, ryze funkční, jakoby v druhém plánu, ale o to působivější. Je to hmota provaziště (viz srovnání perspektiv).



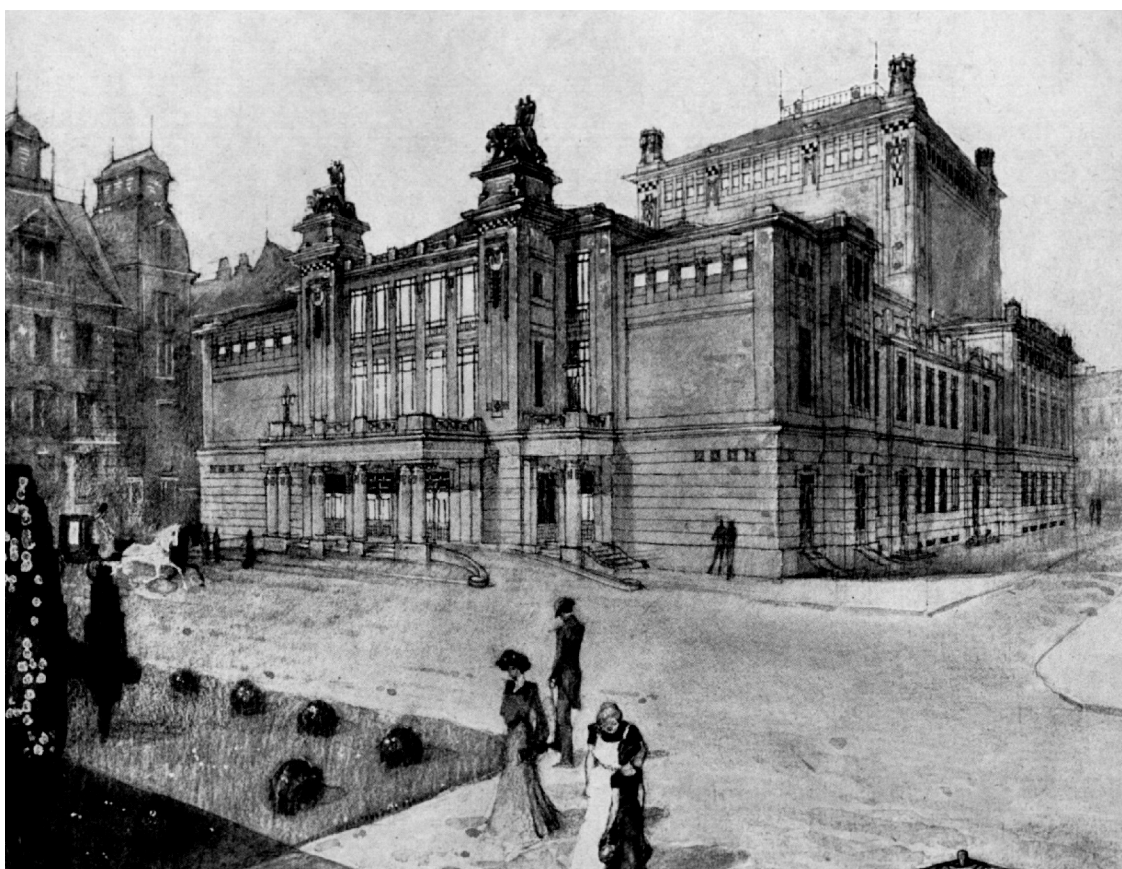
realizovaný návrh Alexandera Grafa



varianta podle Friedricha Kicka



realizovaný návrh Alexandera Grafa



varianta podle Friedricha Kikka

srovnání vnějšího vzhledu divadel navržených Alexandrem Grafem



1899-1900 Znojmo



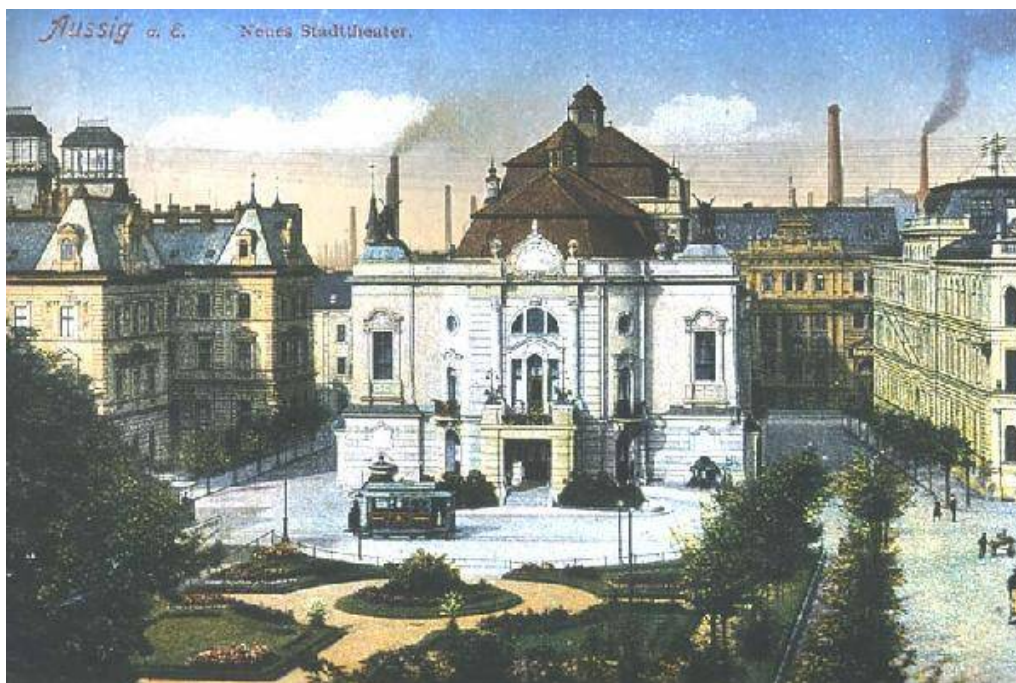
1906-1907 Moravská Ostrava

Jihomoravské divadlo ve Znojmě

Budova městského divadla byla vystavěna v letech 1899 - 1900 podle plánů vídeňského architekta Alexandra Grafa. Historizující vzhled divadla podtrhuje novorenesanční řešení fasády a novobarokní interiéry s bohatou štukovou výzdobou hlediště. Malovaná opona je dílem malíře Franze Žaluda. <http://www.znojmo.cz/index1.htm>

Divadlo Antonína Dvořáka v Ostravě (Smetanovo nám. 1)

rekonstrukce 5/1999-11/2000, dříve Německý dům, pak Národní divadlo moravskoslezské; novobarokní budova z let 1906-7 (podle návrhu vídeňského architekta Alexandra Grafa); 1945-46 rekonstrukce, 1954-6 přestavba (podle architekta Jana Tymicha), 1969-71 přestavba (podle arch. Ivana Klimeše) s rozšířením budovy; klasicistní průčelí, reliéfní výzdoba tympanonu od Antonína Ivanského a Karla Vávry; hlediště, foyer a vestibul: vídeňská firma Johann Bock & syn, foyer: busty významných osobností (E.Bastl, J.Myron, V.Jiříkovský, J.Vogel ap.) nástropní malba hlediště: Eduard Veit(Vídeň). <http://www.ostravainfo.cz/cm05.htm>



1908-1909 Ústí nad Labem

srovnání vnitřního vzhledu divadel navržených Alexandrem Grafem



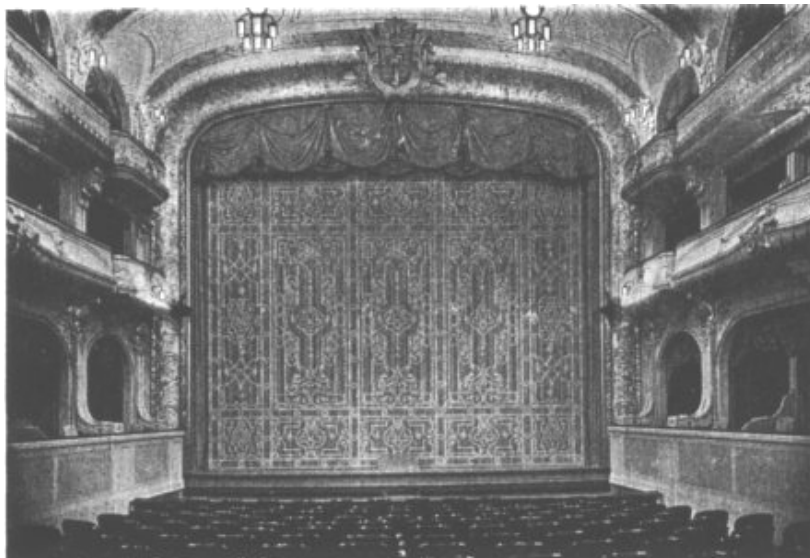
interier divadla v Ostravě



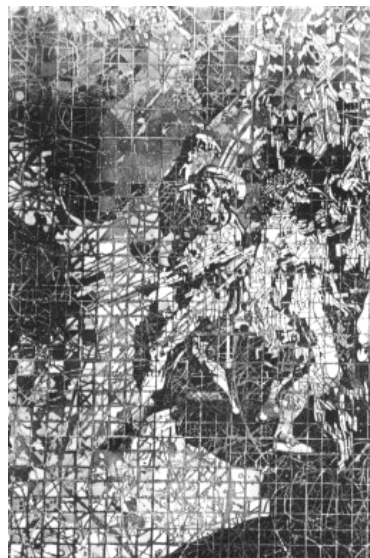
interier divadla v Ústí n. L.

opona divadla

První opona divadla je prostá, má ornamentální ráz. Nová malba opony od ak. mal. Petra Menše je směsí figurálního a abstraktního chápání, pravděpodobně jde o alegorii herectví.



interiér ústeckého divadla s původním vzhledem opony



nová malba Petra Menše

Menš Petr, ak. mal.

* 30. 10. 1943 v Mladé Boleslavi, syn J. Menše. Vystudoval VŠUP v Praze 1960-65 u prof. F. Muziky. Zprvu se věnoval převážně užité grafice, zejména plakátu, později uplatnil svoji malbu lehce surrealistického ladění v monumentálních úkolech. V našem městě vytvořil velkou skleněnou mozaiku v exteriéru Masarykovy třídy s námětem Severočeského kraje (1986) a později po vítězství v konkurzu namaloval železnou oponu do rekonstruovaného ústeckého divadla (1991-92). Od něho jsou i tři nástěnné malby v novém krematoriu z roku 1987. Po listopadovém převratu se stal prvním předsedou nové výtvarnické organizace - UVU ústecké oblasti. Je autorem loga města Ústí n. L. Samostatně vystavoval v Ústí n. L. naposledy v dubnu 1997. V současné době žije a učí v Kamenickém Šenově. (SV) <http://design.cdl.cz/galerie/vunl/cast-01-3.htm>

Prameny a literatura

Kaiser Vladimír a Knechtel Martin; Městské divadlo, s. 189 <http://www.mag-ul.cz/ostatni/dejiny/1918-38/ul-6-34.htm> * kol.; Městské divadlo, s. 303 1945-1995 <http://www.mag-ul.cz/ostatni/dejiny/1945-95/ul-8-94.htm> in: Kaiserovi Kristina a Vladimír a kol.; Dějiny města Ústí nad Labem, Ústí nad Labem 1995

Kaiser Vladimír, Jonáš Petr; Ústecké divadlo 1909-1992, Ústí nad Labem 1992

Kick Friedrich Dr. Architekt (III. Preis); Der Wettbewerb um den Bau des Theaters in Aussig a. d. Elbe. in: Der Architekt. Wiener Monatshefte für Bauwesen und dekorative Kunst. XIII. Jahrgang 1907., Wien 1907 s. 39, tab. 66.

Krob Ernst Dr. Ing.; Das Theater als Bauproblem. in: 1909-1934 25 Jahre Stadtheater Aussig Festschrift

Novák J., Mikula J.; 1946-1971 25 let Státního divadla Zdeňka Nejedlého v Ústí nad Labem

Houfek Václav a spol., 120 let muzea Ústí nad Labem, Ústí nad Labem 1996
<http://design.cdl.cz/galerie/muzeum/Cast-2-5.htm>

Brožek Jaroslav, PaedDr, CSc., univ. prof., Výtvarné Ústí Kronika výtvarného života v Ústí nad Labem ve 20. století 1918-1998, Ústí n. L. 1999 <http://design.cdl.cz/galerie/vunl/cast-01-3.htm>

<http://www.ndm.cz/budovy.htm> , <http://www.ndm.cz/historie.htm>



Příloha I: (vlastní překlad části článku)

Architekt Dr. Friedrich Kick: **Soutěž na stavbu divadla v Ústí nad Labem**

Vypsání soutěže na zhotovení plánů pro nové divadlo v Ústí n. L. neprovázal žádný podrobný stavební program, nýbrž jen krátké, pro vyhotovení stavebních skic divadla postačující vysvětlení. Z něho vyplývalo, že by divadlo mělo sloužit odhadem pro 800 až 900 osob. Hlavní důraz byl kladen na to, že charakter města je průmyslový, tzn. že v důsledku toho by mělo být pamatováno na větší počet levnějších míst k sezení, a jen nepatrně lóží. Budova se měla dále vykazovat jednoduchým a přece důstojným vnějším zjevem. Přitom musely být zvláště zohledněny místní poměry, neboť zde bylo pro stavbu divadla jasně určeno místo, a sice bylo vyhlédnuto mezi budovou pošty, Rybníční uličkou (*dnes Vaničkova*), školou a Goethovou ulicí (*dnes Masarykova*).

Jednak skutečnost jasně daného, celkem stísněného stavebního pozemku, která vede k nutnosti pokud možno redukovat stavební hmotu a tím vnitřní prostory, a zároveň vedla k vymínění si minimálního povoleného odstupu 15 m od sousedního souboru budov, jednak na druhou stranu požadavek vytvořit v budově prostor pro 800 až 900 osob, představovaly především dva navzájem se potírající momenty.

Přesto se povedlo obratnými dispozicemi, které jsou patrné z plánů (*viz obr.*), a zredukováním všech stavebních hmot na policejné přípustné esteticky a prakticky ještě schůdné minimum, dostat co do obsahu současně oběma požadavkům.

... (dále je uváděn popis provozu budovy) ...

Exteriér stavby je podřízen vyjádřeným přáním a zároveň bylo docíleno, rázu místa a charakteru města odpovídajícího, jednoduchého avšak důstojného osobitého působení, intimního, nicméně vznešeného i přes poměrně malé dimenzování jednotlivých stavebních částí.

Celá stavební hmota se takto zapojuje harmonickým způsobem do rámce daného místem a okolím, jak je jasně zjevné z perspektivního obrazu.

Při poměrně skrovných rozměrech místa a v protikladu k tomu při dosti značné výšce kolem stojících budov by bylo omylem chtít vytvořit vzhledem k okolí dominantu pomocí hmoty. Podle názoru projektanta se musí právě naopak hmota divadla výšce okolních budov v podstatě (vyjma nástavby nad jevištěm) podřídit a jak již bylo zmiňováno, intimním způsobem se začlenit. Místo by se jinak jevilo příliš stísněně a muselo by vyvolávat pocit zdánlivého slisování hmot.

Ačkoliv jsou stávající budovy jako pošta a škola provedeny v novorenesančním slohu a o docílení souladu celkového konečného architektonického působení se musí nepochybně usilovat a ho dosáhnout, smí se stát že budova divadla jako z naší doby vypučelé stavební dílo musí na sobě nést také otisk doby, samozřejmě bez disharmonie s okolím. Projektant zvolil nadsázky zbavenou moderní řeč tvarů, která vhodně vyjevuje nejen úmysl uskutečnit, aby se stavební dílo nejevilo v současnosti cize, nýbrž také aby nejen nenarušovalo soulad s okolními stavbami, ale aby ho mnohem více doplnilo a tak završilo.

Konečně interiér, který je patrný z také z řezu (pokud to malé měřítko 1:200 umožňuje) je provedený bohatým, pro dobu příznačným, avšak nepřepíchaným, intimně radostným způsobem, hlavně v převládajících barvách bílé, zlaté a modré.

Před 25 lety, v čase, ve kterém se výraz divadelních staveb ubíral ještě barokním směrem, rozpoznal již vídeňský architekt a divadelní specialista Alexander Graf význam, který má pro stavebně uměleckou formu divadla vztah mezi divákem a hrajícím umělcem. To je nejspíše hlavním důvodem pro to, že naše divadlo i po poměrně dlouhém období svého trvání a přes všechny převratné stavební a technické novoty v divadelním stavebním umění vykazuje stále ještě hodnoty vysokého uměleckého rozvoje a intenzivnější vnímavosti.

Když i stavební těleso divadla našlo (sice v omezeném rozsahu) v Ústí nad Labem své městotvorné místo, tak je přece přese všechny okolnosti třeba zdůraznit, že vnitřek budovy vykazuje prostorovou vyrovnanost (kterou ještě zdokonaluje charakter společenských místností) a diváky tak podněcuje k intenzivnější spoluúčasti na dění na jevišti.

Co se týče jevištní techniky je zajisté jen tuze oprávněné projevit po uplynutí čtvrt století nejedno přání na změny dřívějších poměrů. Ke zúčtování s těmito přáními přispěla do jisté míry moderní osvětlovací technika, která si i přes jistá stanoviska našla do našeho divadla cestu.

Snad jednou nastane čas, ve kterém umělecké a kulturní sklony seberou všechny prostředky, s kterými bude pak možno tento dům, jenž je pro nás místem umění a radosti, stavebně a technicky tak změnit, že ho to znovu zařadí mezi srovnatelné novodobé stavby, nebo ho to k nim alespoň zase blíže posune.

Odborníkovi je známo, že po řadě let má každé stavební dílo sklon víceméně chátrat. Zabránit tomuto úpadku je možné jen ustavičnou pozornou údržbou. V našem divadle bylo a bude v této věci vykonáno maximum. Každý peněžitý příspěvek na tento účel slouží k uchování nedocenitelných hodnot. Z prostorového rozsahu budovy si o tom musí udělat představu nejen návštěvník divadla, a na to budiž na tomto místě v krátkosti poukázáno.

Přízemí je s výjimkou dvou předních hvězdicově umístěných hlavních schodišť zcela podsklepeno. Sklepy slouží jako přívod dálkového vytápění centrální výtopy s kotelnou, skladem uhlí, vzduchovým filtrem a ventilátorem. To, že místní topeniště odpadá díky zavedení dálkového vytápění, částečně uvolňuje tyto sklepní místnosti, a zároveň to zvyšuje požární bezpečnost budovy. Pod orchestřištěm leží ve sklepeních pod hlavním jevištěm propadliště a k nim příslušející strojovna. Také zadní jeviště je podsklepeno a tyto prostory jsou používány částečně jako sklad nábytku. Mimo to se zde nachází také byt pro vedoucího divadla s jedním pokojem a kuchyní. Jsou zde umístěny oddechové místnosti pro hudebníky a jevištní pracovníky a stejně tak i osvětlovací dílna a místnost s hlavním el. vypínačem (rozvodnou). Přízemí se svými z boku přiléhajícími schodišti, která vedou do vyšších úrovní a do foyer, obsahuje vestibul s pokladnami, na který se obloukem napojuje přízemní chodba se svými šatnami a postranními místnostmi.

Velký prostor hlediště je od jeviště oddělen kovovou, hydraulicky spouštěnou oponou. Jeviště samo se skládá z 12 x 17 metrů velkého předního jeviště a 7 x 10 metrů velkého jeviště zadního s navazujícími místnostmi pro ředitelství, správu a personál divadla. Z vestibulu stejně jako z chodby v přízemí lze vyjít do foyer. Od foyer vede dvojramenná obloukovitá chodba k lóžím a sedadlům v první úrovni. Foyer souvisí s otevřenými terasami. V chodbách přízemí a patra jsou umístěny šatny. Kanceláře, garderoby umělců, sklad kostýmů, krejčovství a další postranní místnosti pro zaměstnance jsou přístupné jevištním vstupem na jižní straně budovy.

Do druhé úrovně se lze dostat dvěma hlavními schodišti, která vedou přímo z vestibulu. Návštěvníka zde přijme další foyer a dvě záchranné terasy. Místa na první úrovni jsou uspořádána do řad stoupajících jako v amfiteátru. Nad předním jevištěm se nachází ve výšce druhé úrovně velký sklad kostýmů, napravo od něj krejčovská dílna a nalevo místo pro sbor. Z podesty bočního schodiště je přístupná zkušebna. V pravé a levé stěně jeviště se nachází v úrovni druhého podlaží (z chodby bočního schodiště přístupná) pracovní galerie a o patro výš galerie druhá. Zdravotní požadavky jsou uspokojeny místností lékaře a stejně tak i záchodky a příležitostí se umýt.

Co se týče požární bezpečnosti a ohlašovací služby bylo pamatováno na (a je zde použito) vše myslitelné, technicky a prakticky použitelné. Technické vybavení budovy doplňuje dokonalé světelné a instalační zařízení, podomní a státní telefon, rozvod hodin a hlášení požáru, zařízení pro přísun vody a čerstvého vzduchu, nouzové osvětlení a dynamo. Exteriér domu je poznamenán dobovým stylem, novým barokem. Interiér budovy je pojednán ve stejných, tehdejší době odpovídajících bohatých novodobých barokních formách, dosud je vcelku působivý, zvláště díky zcela sloupů zbavené konstrukci.

Z podnětu 25 letého trvání povstala rozšiřující úprava budovy si předsevzala pokud možno neprovést žádné změny stavební formy i vnitřního vzhledu. Tato úprava, i přes vládnoucí převraty v náhledech na současné stavební umění, soustředila největší pozornost na tehdejšími umělci dosaženou formu a barevnost.

Příloha III: (výpisek z knihy Dějiny města Ústí nad Labem, s textem do velké míry shodným s textem z publikace Ústecké divadlo 1909-1992)

Městské divadlo

Ústí nad Labem se stává významným městem až v druhé polovině 19. století v souvislosti s těžbou uhlí, rozvojem průmyslu a dopravy. V rámci tohoto procesu dochází i k emancipačním procesům v oblasti kultury, jejichž výrazem je například také snaha prezentovat rostoucí moc a blahobyt měšťanstva stavbou divadla. Stálé divadlo měla nejen města s kulturní tradicí, což byla příkladně lázeňská centra Teplice a Karlovy Vary, ale v německé oblasti postupně již také města, jež svůj význam získala v první vlně průmyslové revoluce koncem 18. a počátkem 19. století, tj. Liberec, Jablonec n. N. a podobně.

Ke konci 19. století začíná být idea zřízení stálé divadelní scény naplňována. Roku 1899 přidělilo město pro stavbu divadla pozemek mezi hlavní poštou a školou na dnešní Masarykově třídě, na místě již dříve zasypaného rybníčku. Původně přicházely v úvahu i další pozemky, na místě Městských sadů nebo v prostoru parku před Vaničkovou ulicí. Vzhledem k architektonickým představám o dalším územním rozvoji města však byly nakonec tyto plány opuštěny.

V této době byl rovněž založen divadelní výbor, jenž se v roce 1903 změnil na Spolek pro výstavbu divadla a jehož hlavní náplní bylo zajistit potřebné financování stavby. V tom byl Spolek pro výstavbu divadla úspěšný, v krátké době shromáždil kolem sta tisíce rakouských korun a získal příslib dalších financí, zejména od Spolku pro chemickou a hutní výrobu, městské spořitelny a měšťanského pivovaru.

V roce 1906 se městské zastupitelstvo sjednotilo na velikosti divadla pro 700-800 osob, s tím, že na projekt divadla bude vypsána veřejná soutěž. Na jejím základě se sešlo celkem 42 návrhů, z nichž byl vybrán projekt vídeňského architekta Alexandra Grafa, který již proslul divadelními budovami v Moravské Ostravě, Znojmě, v Badenu u Vídně i v samé Vídni. Vlastní stavba byla započata v roce 1908 a nešetřilo se na ní, náklady dosáhly výše přibližně jednoho milionu rakouských korun. Dokončena byla v létě roku následujícího.

Divadlo bylo postaveno v pseudobarokním slohu, ovšem na svou dobu s progresivní železobetonovou konstrukcí. Počítalo s 878 diváky. Slavnostní otevření se stalo velkolepou kulturní podívanou. Konalo se 21. září 1909 a na programu byla Grillparzerova hra Sappho, v níž v hlavní roli vystoupila Maria Pospischilová, která byla zároveň až do roku 1913 pověřena řízením divadla.

Rekonstrukce divadla v letech 1967-1972

V lednu 1967 bylo přistoupeno k renovaci ústeckého divadla. Podle projektu ing. arch. Miroslava Maxy a ing. arch. Arnošta Bergra byla vyměněna sedadla, v kuloárech položen mramor, stěny byly vytapetovány a veškeré malby a dekorativní prvky výzdoby divadla restaurovány. Byla také vybudována osvětlovací kabina a vybavena r. 1970 paměťovým ovládacím pultem firmy Strand-Electric. Byla provedena přístavba administrativní části divadla a nová fasáda. Renovace se prováděla za provozu divadla. Pouze v lednu 1967 a od června do září 1968 byla budova divákům uzavřena.

Rekonstrukce divadla v letech 1986-1993

Další rekonstrukce a dostavba Státního divadla byla rozhodnuta již v roce 1984. Důvodem byl havarijný stav jevištního zařízení, elektroinstalace, vodovodních rozvodů i topení a nevyhovující dispoziční řešení zázemí divadla. Úvodní projekt byl zpracován v Krajském projektovém ústavu v ateliéru ing. arch. Rudolfa Bergra. Autorem projektu se stal ing. arch. Milan Krejčík. Spolu s ním se na projektu spolupodíleli zejména ing. Vlastimil Brabec v oblasti elektroinstalací, ing. Karel Schovanec měl na starosti divadelní techniku a arch. Ladislav Špás se věnoval oblasti vnitřního vybavení.

Projekt zahrnoval rekonstrukci historické budovy v celém komplexu kvalit: stavební restaurace exteriéru a interiéru, modernizaci jevištní, osvětlovací a audiovizuální techniky. K tomu nutno přičíst první etapu dostavby divadla, obsahující sklady palet pro jevištní dekorace, část divadelních dílen, řídící centrum měření a regulace, vzduchotechniku, klimatizační jednotky a ladírnu orchestru.

Při restauraci interiéru a exteriéru bylo dbáno na udržení památkové podstaty a identického výrazu pseudobarokního divadla, vyzdobeného secesním dekorem a mnoha uměleckořemeslnými výtvary. Výzdoba divadla byla navíc obohacena o umělecká díla současných výtvarníků - malbou na železné oponě Petra Menše, bustami Stanislava Hanzlíka, plastikou Michaela Bílka a gobelínem Evy Brodské - a o umělecká díla věnovaná výtvarníky Alenou Bílkovou, Michaellem Bílkem, Evou Kubínovou, Miroslavem Matoušem, Milošem Michálkem, Jaroslavem Prášilem, Přemyslem Strakou, Eduardou Šrůtkovou, Václavem A. Šrůtkem, Bohunkou Waageovou a Rostislavem Zárybnickým nadací "Ústí divadlu".

O pokračování druhé etapy dostavby Státního divadla bylo rozhodnuto v roce 1988. Úvodní projekt ing. arch. Rudolfa Bergra, zpracovaný podle projektového úkolu ing. arch. Milana Krejčíka, zahrnoval zkušební baletu a operního sboru, část divadelních dílen, experimentální scénu, kavárnu, klub divadla, kanceláře administrativy a ubytovny pro členy divadla.

Ukázalo se však, že realizace obou etap je pro Státní divadlo jako investora finančně neúnosná, a to i s ohledem na následný provoz celého komplexu. Proto bylo v roce 1991 rozhodnuto o novém dispozičním řešení první etapy dostavby a o změně původního uživatelského záměru druhé etapy dostavby. Projekt změn první etapy zpracoval ing. arch. Milan Krejčík a zahrnoval zkušební baletu, zkušební sbor opery a televizní studio (vybudované a následně užívané ve spolupráci Státního divadla s a. s. Kabel plus). Pro druhou etapu dostavby byla připravena studie hotelu, zpracovaná rovněž ing. arch. Milanem Krejčíkem. Dne 17. prosince 1992 bylo plánováno otevření historické budovy kulturní veřejnosti. Za dramatických okolností však k němu nedošlo.

dodatek:

DIVADLO ANTONÍNA DVOŘÁKA

V roce 1902 založila městská obec v Ostravě divadelní stavební fond a o dva roky později se divadelní stavební výbor rozhodl uskutečnit záměr stavby městského divadla. Na základě konkurzu byl projektem divadla pověřen architekt Alexander Graf z Vídně, který budovu pojal v novobaročném stylu. Stavbu řídila a realizovala firma Noe & Storch z Ostravy pod vedením architekta Josefa Schlögl z Vídně. Na stavebních pracech se však podílely i firmy z Vídně, Berlína, Brna, Olomouce a především z Ostravy. Nejvýznamnějším dodavatelem byly Vítkovické železárny, které zhotovily střešní krov nad hledištěm a jevištěm, včetně dalších železných konstrukcí. Prvenstvím této stavby, ve srovnání s ostatními divadly u nás, bylo použití železobetonových nosníků a horizontálních překladů.

Umělecké ztvárnění vnitřních prostor budovy – hlediště, foyer a vestibulu – bylo dílem vídeňské sochařské firmy Johann Bock & syn. Sochařské práce na fasádě jsou dílem sochaře Eduarda Smetany z Ostravy a průčelí budovy korunuje štítová skupina – sousoší akademického sochaře Leopolda Kosiga z Vídně. Autorem stropního obrazu v hledišti je další Vídeňan - akademický malíř Eduard Veith. V hlavním foyer byly umístěny dva velké reliéfy „Drama“ a „Hudba“, které divadlu věnovala akademická sochařka Helena Scholzová. Hlavní opona vznikla v ateliéru malířů Koutský & Rottonar ve Vídni. Představovala alegorii na práci, obchod a umění. Městské divadlo bylo slavnostně otevřeno 28. září 1907 a do roku 1919 se v něm hrála výhradně německá divadelní představení. V roce 1919 bylo přejmenováno na Národní divadlo moravsko-slezské, za války na České divadlo moravsko-ostravské a po druhé světové válce se střídaly názvy Zemské divadlo, od roku 1949 Divadlo Zdeňka Nejedlého a od roku 1990 Divadlo Antonína Dvořáka.

Počet míst: 854 <http://www.ndm.cz/budovy.htm> , <http://www.ndm.cz/historie.htm>